מכתב שכתב נוח כגן לבן דודתו- נוח זלצר

(שרה, אמו של נוח כגן, וחסיה, אמו של נוח זלצר- הן אחיות לבית מרדר מקובל)

תרגום ופיענוח של המכתב המקורי הכתוב ביידיש: **בני גבירצמן**

קייב ה-2/9 1944

אח אהוב (נח) זעלצער.
את מכתבך קיבלתי ואינני רוצה שתמתין לתשובה.
אח יקר נח. מחל לי על כך (שלא עניתי לך) על מכתבך. אני מוכרח לספר לך שהשתדלתי לנסוע ל**ז'אטבויסק**(?). ב-22/10 נסעתי ל(מלה מטושטשת). ברובנה פגשתי את דאנע וועצזע(?) וביחד נסענו עד לקובל. לא היה לי היכן ללון. אז אני עם וועצזע(?) התאמצנו (למצוא מקום) ללינה (ולא מצאנו) וכאשר (עד אשר) האיר היום... תאר לעצמך את המצב. וכאשר נעשה יום הרשינו לעצמנו להיכנס לאיזה בית (של איזה מכר, כדי לבקש ללון שם?). אבל לא פגשתי שם אף מכר. הלכתי הלאה ואז שמתי לב לכך, שהולכים מ**פאפשעלנע** (רחוב פופרצזנה*- רח' האלכסון) **איסעל** ואשתו.

קטע קרוע ומטושטש

...עצרתי אותה ושאלתי אותה ישירות מי נשאר בחיים מאנשי קובל והיא ענתה, כי אין אף אחד. זה בלתי אפשרי, עניתי לה, שאין אף אחד. אז היא נזכרה שנשארה בחיים (כמה מילים מטושטשות) בתו של **גאייעניאווע**(?) שהיה מתעסק בבארות ושני ילדיה והיא מתגוררת בביתה. תאר לעצמך, חביבי, מה עבר עליי עד שהגעתי אליה ונכנסתי אליה הביתה. כשראיתי אותה, לא ידעתי אם זאת מישהי אחרת, כי הייתה שחורה כאדמה, אבל היא הכירה אותי מייד, ברגע שראתה אותי, פלטה צעקה: יענקעל'ע... אני זוכרת את אמא'לה שלך והיא חיבקה אותי.

קטע מטושטש

...התישבנו אל השולחן...
תאר לעצמך איזו חוויה הייתה לי כאשר שאלתי אותה מה שלום אשתי והילדים והיא עונה לי, כי בין תשעת אלפים היהודים מקובל שנהרגו ראשונים על ידי הגזלנים הרצחניים, הלכו גם אשתי והילדים. כך גם היו ביניהם החותן שלי, אבי (כמה מילים לא ברורות).

צד שני של המכתב

...רק זאת אני יכול לכתוב לך, כי לא פגשתי איש ממשפחתנו. שיערתי, כי (מלה לא ברורה) לא נשארה אף אחת מהאחיות ...

(קטע ארוך מטושטש. כנראה שמדובר בו על ביקור שערך הכותב בבית הכנסת הגדול וראה על קירותיו את הכתובות שהשאירו ההולכים למות)

במקום (בשורה?) השלישית מצאתי את הכתובת שרשמה פריידה מארדער... על הקירות של בית הכנסת הגדול (כתבו ההולכים למות) ומארדער כתבה גם היא על הקיר:

פריידע שטילמאן **
בת יצחק מארדער
16/14 1942
4 ימים בתשרי
היום אני הולכת אל המוות

קטע מטושטש

תוספות והבהרות:
נוח כגן כותב המכתב נשאר ברוסיה והקים משפחה. קורותיו וקורות משפחתו לא ידועים.
***- שם הרחוב הפולני POPRZECZNA**
****- מתוך דף משפחת מרדר באינטרנט: פרידה (1888), נישאה לנפתלי שטילמן (1883), חיו בלוצק.**
ילדיהם: פיפה (1920), דוד (1923). המשפחה נספתה בקובל.
החריתה על הקיר כאן מורחבת. על פי רישום החריתות של שלמה פרלמוטר נכתב בעברית:
"פרידה שטילמן בת יצחק מרדר 15.9.42" ייתכן וחרתה 2 חריתות ביומים שהוחזקה בבית הכנסת הגדול עד שנלקחה לטבח בבית הקברות החדש.